

เสวนา คลังสมอง-คลังปัญญาสยาม (ครั้งที่ 35)

เรื่อง “มหาวิทยาลัยที่สร้างรายได้ให้กับผู้เรียน”

โดย ผศ.ดร.วิรัช เลิศไพฑูรย์พันธ์ (นายกสมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์
และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (คอวท.) และรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีปทุม)

วันอังคารที่ 29 เมษายน 2568 เวลา 10.00 - 11.00 น. ณ สถาบันคลังสมองของชาติ และ
ผ่านระบบ VDO Conference (ZOOM)

เสวนาออนไลน์ “คลังสมอง-คลังปัญญาสยาม” จัดโดย สถาบันคลังสมองของชาติ
เรื่อง “มหาวิทยาลัยที่สร้างรายได้ให้กับผู้เรียน”
วันอังคารที่ 29 เมษายน 2568 เวลา 10.00 - 11.00 น.

ผู้ดำเนินรายการ
รศ.ดร.บวร ปักษิธราทร
(ผู้อำนวยการสถาบันคลังสมองของชาติ)

วิทยากรรับเชิญ
ผศ.ดร.วิรัช เลิศไพฑูรย์พันธ์
(นายกสมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (คอวท.) และ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีปทุม)

2025 : YEAR OF KNOWLEDGE MANAGEMENT CULTURE : TKMN

ในยุคที่เศรษฐกิจมีความผันผวนและตลาดแรงงานมีการแข่งขันสูง ความท้าทายที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาไม่ใช่เพียงการผลิตบัณฑิต แต่คือการสร้างอนาคตและโอกาสในการมีงานทำให้แก่บัณฑิต บทความนี้นำเสนอแนวคิดและกรณีศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีปทุมในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างรายได้ให้กับผู้เรียนตั้งแต่ระหว่างการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สภาพเศรษฐกิจ และการมาถึงของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ล้วนส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นสำหรับบัณฑิตในอนาคต หากมหาวิทยาลัยยังคงมองว่าการที่บัณฑิตได้งานหรือตักงานไม่ใช่ความรับผิดชอบของสถาบันมหาวิทยาลัยเองอาจไม่สามารถดำรงอยู่ได้ในระยะยาว จึงเป็นที่มาของการจัดกิจกรรมเสวนาในครั้งนี้

1. แนวคิดของมหาวิทยาลัยที่สร้างรายได้ให้กับผู้เรียน

มหาวิทยาลัยศรีปทุมได้พัฒนาแนวคิด Dynamic University ที่ต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลาเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง และปรับบทบาทเป็น Proactive University ที่ไม่รอให้เกิดปัญหาแต่เป็นฝ่ายรุกในการแก้ไขและป้องกัน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

(1) การปรับหลักสูตรอย่างรวดเร็วและยืดหยุ่น (Curriculum) หลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานให้ได้ โดยกำหนดให้ทุก

หลักสูตรมีพื้นที่ให้เรียนข้ามสาขาน้อย 15 หน่วย เพื่อช่วยสร้างความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะที่หลากหลาย นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบหลักสูตรใหม่ โดยแบ่งเป็นทักษะย่อยๆ ที่เรียกว่า Micro-Credential ซึ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้จริงไม่ใช่แค่รู้ทฤษฎี วิธีนี้ช่วยให้นักศึกษาพร้อมทำงานได้ทันทีเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน

(2) **การร่วมสร้างและออกแบบการเรียนรู้กับภาคธุรกิจ (Co-creation)** หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ต้องถูกพัฒนาร่วมกับสถานประกอบการและภาคอุตสาหกรรม การนำผู้ประกอบการในสาขาวิชาชีพต่างๆ เข้ามาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตามความต้องการกับนักศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคาดหวังและทิศทางของตลาดแรงงาน

(3) **การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง (Connection)** การสร้างความสัมพันธ์แบบ Win-Win กับสถานประกอบการเป็นสิ่งสำคัญ มหาวิทยาลัยต้องทำให้นักศึกษามีความพร้อมก่อนออกไปฝึกงาน และไม่เป็นภาระกับสถานประกอบการ การจัดวิชาเตรียมสหกิจศึกษา 1 ภาคเรียน ก่อนออกไปฝึกงานจะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจงานและพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันทีเมื่อออกไปฝึกสหกิจ

(4) **การวางแผนเส้นทางอาชีพตั้งแต่เริ่มต้น (Career Path)** การสร้าง Portfolio ให้กับนักศึกษาตั้งแต่ปีหนึ่ง เป็นการปลูกฝังให้นักศึกษาเริ่มสร้างผลงานและฝึกปฏิบัติงานจริงตั้งแต่เข้ามาเรียน การจัดกิจกรรม เช่น Portfolio Day เพื่อให้นักศึกษาแสดงผลงานและประกวดแข่งขันกัน จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาสร้างผลงานที่มีคุณภาพ

2. รูปแบบการสร้างรายได้ให้ผู้เรียนระหว่างการศึกษ

มหาวิทยาลัยศรีปทุมได้พัฒนารูปแบบการสร้างรายได้ให้ผู้เรียนระหว่างการศึกษ 4 รูปแบบ ได้แก่

(1) **รายได้จากสหกิจศึกษา** การออกไปฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการจะได้รับค่าตอบแทน ซึ่งเป็นรูปแบบพื้นฐานที่หลายมหาวิทยาลัยดำเนินการ แต่ต้องมีการปรับแผนการเรียนและการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาอย่างเหมาะสม

กรณีตัวอย่าง สาขาการจัดการบริการธุรกิจเรือสำราญ ที่ปรับหลักสูตรให้นักศึกษาสามารถออกไปฝึกงาน 8 เดือน ตามความต้องการของสถานประกอบการทำให้นักศึกษาได้รับค่าตอบแทนสูงถึง 40,000-60,000 บาทต่อเดือน และมีเงินเก็บหลังจบการฝึกงานเป็นแสนบาท

และกรณีตัวอย่าง การทำ MOU กับบริษัทเดินเรือระดับโลกที่รับนักศึกษาไปทำงานหลังจบปี 3 โดยจ้างเป็นพนักงานเต็มเวลาทันที ทำให้นักศึกษามีรายได้สูงและมีงานทำทันทีหลังสำเร็จการศึกษา

(2) **รายได้จากผลงาน ชิ้นงาน หรือบริการของนักศึกษา** ผลงานหรือชิ้นงานที่นักศึกษสร้างขึ้นในรายวิชาต่างๆ สามารถมีมูลค่าและขายได้ เช่น งานด้านสื่อดิจิทัล แอนิเมชัน กราฟิกดีไซน์ หรือบริการด้านการท่องเที่ยวและการบริการ ตัวอย่าง D-Club ของคณะดิจิทัลมีเดีย ที่รับงานจากภายนอกและส่งต่องานให้นักศึกษาทำเป็นโจทย์ในรายวิชาหรือเป็นงานพิเศษ โดยมีอาจารย์คอยควบคุมคุณภาพทำให้นักศึกษาได้ทั้งประสบการณ์และรายได้

(3) **รายได้จากการเป็นผู้ประกอบการ** นักศึกษาที่มีความสนใจด้านการเป็นผู้ประกอบการ สามารถเริ่มต้นธุรกิจ SME หรือ Startup ระหว่างเรียนได้ โดยมหาวิทยาลัยสนับสนุนด้านความรู้และทรัพยากรที่จำเป็น

(4) รายได้จากงาน Part-Time งานพาร์ทไทม์ที่อาจไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิชาชีพ แต่ช่วยสร้างประสบการณ์และรายได้ให้กับนักศึกษา มหาวิทยาลัยมีหน่วยงานสหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพที่ช่วยหางานพาร์ทไทม์ให้กับนักศึกษา โดยพยายามหางานที่ใกล้เคียงกับวิชาชีพมากที่สุด

3. ปัจจัยความสำเร็จ

การพัฒนามหาวิทยาลัยให้สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ได้แก่

- การกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายที่ชัดเจน ได้เรียนรู้และฝึกฝนกับผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์จริง (Learning by Doing) ในวงการวิชาชีพนั้นๆ และมุ่งผลิตบัณฑิตที่พร้อมทำงาน (Ready to Work Graduate)
- การพัฒนาอาจารย์ตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพ (SCPSF) ที่เพิ่มมิติด้าน Student Achievement เป็นมิติที่ 4 นอกเหนือจากมิติด้านความรู้ ทักษะ และจรรยาบรรณ
- ความยืดหยุ่นของระบบการศึกษา ทั้งในด้านหลักสูตร การฝึกงาน และการเทียบโอนประสบการณ์
- ความร่วมมือกับภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม การสร้างความสัมพันธ์แบบ Win-Win กับสถานประกอบการที่ทั้งสองฝ่ายได้ประโยชน์ร่วมกัน

4. สรุป

แนวคิด "มหาวิทยาลัยที่สร้างรายได้ให้กับผู้เรียน" เป็นการปรับเปลี่ยนบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาให้ไม่เพียงผลิตบัณฑิต แต่ยังสร้างโอกาสและอนาคตให้กับผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ความสำเร็จของแนวคิดนี้ต้องอาศัยการพัฒนาอย่างเป็นระบบใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ หลักสูตรที่ยืดหยุ่น การร่วมสร้างกับภาคธุรกิจ เครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง และการวางแผนเส้นทางอาชีพตั้งแต่เริ่มต้น ในยุคที่การศึกษาและตลาดแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถาบันอุดมศึกษาที่สามารถปรับตัวและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ประสบการณ์ และรายได้ระหว่างศึกษา จะเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความยั่งยืนและตอบโจทย์สังคมได้อย่างแท้จริง

5. ช่องทางการติดตามรับชม

สามารถติดตามรับชมย้อนหลังได้ที่ “YouTube” สถาบันคลังสมองของชาติ

